

Õiguskantsler

Teie 29.03.2016 nr

Meie 27.04.2016 nr 6-1/160479/1601843

Kiiruskaamera trahvi sissenõudmine täitemenetluses

Austatud avaldaja

Tõstasite küsimuse kiiruskaamera 9 euro suurusest trahvist ja sellele lisanduvast suurest täitemenetluse kulust, mille tulemusena on lõplik tasuda tulev summa 50 eurot. Samuti kirjeldasite üldist halba liikluskultuuri Tallinn-Tartu maanteel.

Mõistan Teie probleempüstitusi, kuid leian, et normid, mille alusel teavitatakse isikuid kiiruse ületamisest ja selle eest määratud hoiustrahvist, ning võimaldatakse saata see tähtaegselt tasumata jätmisel sundtäitmiseks kohtutäiturile (liites hoiustrahvile juurde täitekulud), on põhiseaduspärased.

Seaduslik ja ühiskondlikult aktsepteeritav hoiak on kiiruse mitteületamine ja seeläbi ohu ärahoidmine. Kui märgi mõjupiirkonnas on lubatud kiirus 70 km/h, siis ei saa seda mõista, nagu oleks lubatud 70 +/- 4 km/h. Nõustun Teie etteheitega probleemsele liikluskultuurile ning seisukohaga, et seda ei saa aktsepteerida. Normaalsus peaks olema see, et liikluses osalejad reegleid ei riku ega ohusta ennast ega teisi. Selline inimese enda seaduskuulekas hoiak ja kohustus on kirjas [korrakaitseaduses](#), mis ütleb, et korrakaitse on ohu ennetamine ja tõrjumine ning rikkumise kõrvaldamine, kuid see on potentsiaalse ohu tekitaja või rikkuja kohustus (§ 15 lg 1).

Kuidas tänast liikluskultuuri muuta ja kui palju saab üldse riik seda oma õigus- ja karistuspoliitikaga mõjutada, on lõpuni vastamata küsimus. Parim lahendus on see, kui iga liikleja teadvustab, mis on tema kiiruse ületamise võimalikud tagajärjed ning seda, kui väike on Eesti kontekstis tema kiiruse ületamise ajaline võit.

Kirjutate, et unustasite hoiustrahvi tasumata, ja et Teie hinnangul ei ole õige, et riik ei saada enne kohtutäiturile saatmist inimesele meeldetuletust. Mõistan seda mõttekäiku, kuid leian, et Põhiseaduse valguses on võimalik ja õiguspärane ka lahendus, kus riik võib eeldada inimeselt endalt hoolsuskohustust. Pean põhjendatuks Riigikogu kaalutlust norme luues, et isik peaks ka ise olema huvitatud oma kohustuse täitmisest, õiguste kaitsmisest ning olema vajadusel aktiivne ning hoolas talle saadetud või kätte antud dokumentide läbilugemisel. Unustamine on inimlik ja mõistetav, kuid ikkagi inimesele endale omistatav.

Hoiustrahvis on kirjas:

„1) hoiustrahv ei ole süüteo eest kohaldatav karistus, seda ei kanta karistusregistrisse ning sellele ei tugineta süüteo korduvuse arvestamisel ega muude õigusjärelmite kohaldamisel;

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

2) hoiustrahv tuleb tasuda 30 (kolmekümne) päeva jooksul trahviteate kattetoimetamisest arvates Rahandusministeeriumi arvele [---] Pärast selle tähtaja möödumist pööratakse hoiustrahv sundtäitmisele;

3) mootorsõiduki eest vastutaval isikul on õigus 30 (kolmekümne) päeva jooksul trahviteate kattetoimetamisest arvates trahviteade vaidlustada VTMS § 54⁵ sätestatud alustel ja korras, saates kaebuse hoiustrahvi määranud kohtuvälisele menetlejale (kaebuse vorm on lisatud). Kaebuse elektroonilisel saatmisel peab see olema digitaalselt allkirjastatud;

4) mootorsõiduki eest vastutava isiku taotlusel saadetakse talle koopia salvestisest, mille abil tegu tuvastati. Vastav taotlus tuleb esitada e-postile [---] või aadressile [---]. Salvestise koopia saadetakse taotluses märgitud e-posti aadressile või elu- või asukoha aadressile.“

Eeltoodud teave on esitatud üheselt, selgelt ja arusaadavalt.

Riigil on õigus eeldada, et igaüks näitab tema suhtes käivas menetluses ka ise üles hoolsust ja tähelepanelikkust oma õiguste kaitsel, ning arvestab, et see toob talle kaasa teatavaid kohustusi. Mõistetavalt ei või regulatsioon nõuda isikult ebamõistlikke pingutusi oma õigustest ja kohustustest arusaamisel. Praegusel juhul see nii ei ole.

Iseenesest võib kaaluda lahendust, kus riik loob täiendavaid süsteeme, et tuletada inimestele nende täitmata kohustusi meelde. Sellega kaasneb koormus maksumaksjale ehk riigieelarvele. Selline riigieelarveline kulutus peab olema põhjalikult läbimõeldud ja õigustatud. Politsei ja Piirivalveameti [andmetel](#) saadeti 2015. aastal kiiruse ületajatele kokku 106 412 hoiustrahviteadet. See on märkimisväärne ja murelikuks tegev suurusjärg.

Kohtutäituri võrdlemisi suur tasu on tingitud sellest, et tänane kohtutäiturite tasustamise süsteem on täielikult riigieelarvest lahti seotud. Kõik kulud katavad täitemenetluse võlgnikud. Siiski ei saa kohtutäiturid määrata summasid oma suva järgi, vaid need on [kohtutäituri seadusega](#) täpselt kindlaks määratud.

Kokkuvõtteks leian, et õiguslik lahendus, kus piirduakse ainult ühekordse teavitamisega kiirustrahvi määramisest, ei ole õigusvastane. Tänan Teid pöördumise eest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise